

1. Hac ve Umreye Gidenleri Uğurlama ve Karşılama Merasimi

İslâm'ın beş şartından birisi olan *hac*, "imkân sahibi Müslümanların, Zilhicce ayı içerisinde, ihramlı olarak Mekke ve civarında, Arafat'ta vakfe ve Ka'be'yi ziyaret ve tavaf şeklinde gerçekleştirdikleri ibadettir." Bu ibadeti yapanlara *hâcc* (ç. *huccâc*) denir.¹

Umre ise, "imkânı yerinde olan Müslümanların belli bir zamana bağlı olmaksızın, ihramlı bir şekilde Ka'be'yi tavaf ederek ve Safâ ile Merve arasında sa'y yaparak gerçekleştirdikleri ibadettir." Umre yapan kişiye, *mu'temir* denir.²

Ülkemizde hacca ve umreye gidenler için, hem uğurlama hem de karşılama merasimleri yapılmaktadır. Bu merasimler, kardeşliğin, birlik ve beraberliğin pekişmesine sebebiyet veren güzel uygulamalardır. Hatta bu merasimler, bir yönüyle hac ve umre adaylarının manevi motivasyonlarını artırırken, diğer yönüyle insanları hac ve umreye teşvik etmektedir. Bu bağlamda, çeşitli hediyelerle ve yapılan duâlarla uğurlanan hac ve umre adayları, dönüşte de büyük coşkuyla karşılanmaktadır. Bu adayların evlerinin balkon veya damına Türk Bayrağı asılmakta, Müslümanların cömertliğinin bir nişanesi olarak, hem gidişte hem de dönüşte misafirlere ikramda bulunmaktadır. Ancak zaman zaman bu merasimlerde, hem adaylar hem de merasime katılan misafirler tarafından, arzu edilmeyen ve sonuçları itibarıyla yapılan ibadetin sevabını da götürebilecek olan sorumsuzluklar da yaşanmaktadır. Örneğin, hac ve umre gibi kutsal yolculuklar öncesinde ve sonrasında, sevincini silaha sarılarak sağa-sola ateş etmek suretiyle yaşamaya çalışan bazı şahıslar, kazara da olsa insanların yaralanmasına veya ölümüne sebep olmaktadır. Bu, Müslüman duyarlılığıyla asla bağdaşmayan bir durumdur.

2. Asker Uğurlama ve Karşılama Merasimi

İslâm inancına göre askerlik, vatan borcudur. Bu kapsamda, ülkemizin, devletimizin ve milletimizin dâhili ve harici her türlü düşman saldırılarına karşı korunması için her Türk gencinin yerine getirmesi zorunlu olan bir borçtur. Hz. Peygamber (s), "İki göze ateş dokunmayacaktır. Birisi, Allah korkusundan ağlayan göz, diğeri de Allah yolunda gece vakti (karakol) bekleyen ve (nöbet tutarak) düşman gözleyen göz."³ ifadeleriyle, Allah yolunda olduğu bilinci içerisinde askerlik görevini yapan ve nöbet tutan bir Müslümana Yüce Allah (cc) tarafından ikram edilecek büyük mükafatı müjdelemektedir. Yine Hz. Peygamber (s), Allah yolunda bir gece nöbet tutan Müslümanlara bir aylık oruç ve namaz sevabı verileceğini, askerliği sırasında vefat edenlere (şehit olanlara) sağ iken elde edecekleri sevabın aynısıyla ikram edileceğini ve onların Allah katında muhteşem biçimde rızıklandırılacaklarını müjdelemektedir.⁴

Ülkemizde askerlik son derece önemli ve değer atfedilen bir görevdir. Bu çerçevede, kadim tarihimizde, askerlik çağı gelen gençleri yolcu etmek için düzenlenen askere uğurlama merasimlerinin mazisi epey eskidir. Hatta Kurtuluş Savaşı yıllarında kınalı

¹ İsfehâni, *Müfredât*, ss. 218-219; İbn Manzûr, *Lisânü'l-'Arab*, c. III, ss. 52-54; Ömer Faruk Harman, "Hac", *DİA*, TDV Yay., İstanbul 1996, c. XIV, s. 382.

² İsfehâni, *Müfredât*, ss. 586-587; İbn Manzûr, *Lisânü'l-'Arab*, c. IX, ss. 393-394; Mehmet Boynukalın, "Umre", *DİA*, TDV Yay., İstanbul 2012, c. XLII, s. 150.

³ Tirmizî, "Fedâilü'l-Cihâd", 12.

⁴ Tirmizî, "Cihâd", 12; Nesâî, "Cihâd", 2.

kuzularını askere gönderen anaların ağıtları hâlâ kulaklarda çınlamaktadır. Bu istikamette, günümüzde de sözü edilen merasimler düzenlenmekte, aziz milletimiz, bir şeref payesi olarak evlatlarını duâlarla ve vatana kurban olsun diye ellerine kına yakarak askere göndermektedir. Askere uğurlama merasiminde misafirlere ikramda bulunulmakta ve askere gidecek olan gençler için bir takı/hediye merasimi icra edilmektedir. Bu güzel bir gelenektir. Zira bir yandan, kardeşliği, milli birlik ve beraberliği kuvvetlendirirken, diğer taraftan gençlerin moral değerlerini yükseltmekte ve onları askerlik hizmetini üst düzeyde yapmaya teşvik etmektedir.

3. Şehitleri Anma Merasimi

Şehit, “Yüce Allah’ın (cc) dinini, kendi vatanını, canını, namusunu, malını, ülkesinin ve milletinin istikbâl ve istiklâlini korurken öldürülen Müslüman kişi” demektir. Ona verilen makam ve mertebe de şehitlik mertebesidir.⁵ Şehitlik, çok yüce bir makamdır. O kadar yücedir ki, bir beşerin peygamberlik ve siddîklikten (özü-sözü bir, dosdoğru olmaktan) sonra yücelebileceği en üst makamdır.⁶

Şehitler, ölmez. Bu hakikat Kur’ân’da şöyle vurgulanmaktadır: “Allah yolunda öldürülenlere ‘ölüler’ demeyin! Aksine onlar diridirler, fakat siz bunu bilemezsiniz.”⁷, “Allah yolunda öldürülenleri sakın ölüler sanma! Bilakis onlar diridirler, Rableri katında Allah’ın lütfundan verdiği nimetlerin sevincini yaşayarak rızıklandırılmaktadırlar. Arkalarından kendilerine ulaşamayan (henüz şehit olmamış) kimselere de hiçbir korku olmayacağını ve onların üzülmeceklerini müjdelerler.”⁸

Şehitlik, gönül işidir. Çünkü şehit, sadece Allah rızası için canından, malından ve sevdiklerinden vazgeçmektedir. Hz. Peygamber (s), “Bir kimse Allah yolunda şehit olmayı can-ı gönülden isterse, yatağında bile ölse, Allah onu şehitler derecesine ulaştırır.”⁹ sözleriyle şehitliğin ne denli samimi duygular sonucu ulaşılan bir mertebe olduğunu vurgulamaktadır.

Aziz milletimiz, şehitlerine karşı o kadar saygılıdır ki, bu kutsal coğrafyanın onlar sayesinde bizim vatanımız olduğunun bilinci içerisindedir. Bu noktada, istikbâl ve istiklâl şairimiz Merhum Mehmed Âkif Ersoy’un, “Sahipsiz vatanın batması haktır; sen sahip çıkarsan, bu vatan batmayacaktır.” sözü, her Müslüman evladının kulaklarında çınlamaktadır. Hatta ülkemizde 15 Temmuz 2016’da yaşanan darbe girişiminde şehit olan 250’den fazla kardeşimizin ve tüm şehitlerimizin aziz hatıralarına saygının bir göstergesi olarak, milletimizin vicdanında derin yaralar açan bu hadisenin yaşandığı tarih, “15 Temmuz Şehitleri Anma, Demokrasi ve Milli Birlik Günü” ilan edilmiş ve resmi tatil sayılmıştır.

Ülkemizde belli zamanlarda ve sıklıkla şehitleri anma merasimleri düzenlenmektedir. Bu bağlamda, özellikle şanlı tarihimizdeki Mekke’nin Fethi, Malazgirt Zaferi, İstanbul’un Fethi, Çanakkale Zaferi gibi büyük zaferlerin seneidevriyelerinde şehitleri anma programları icra edilmektedir. Bu programlar kapsamında, şehitlikler ve şehit aileleri ziyaret edilmekte,

⁵ Akalın v.dğr., *Türkçe Sözlük*, ss. 2211-2212; Karagöz, “Duanın Önemi”, s. 99.

⁶ Nisâ’ 4/69.

⁷ Bakara 2/154.

⁸ Âl-i ‘Imrân 3/169-170.

⁹ Müslim, “İmâre”, 57; Tirmizî, “Cihâd”, 19.

Allah rızası için Kur'ân-ı Kerîm okunmakta, şehitlere duâ edilmekte, şehitliğin önemini vurgulayan konferans, panel, sempozyum gibi bilimsel faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

4. Temel Atma ve Açılış Merasimi

Ülkemizde câmii, okul, Kur'ân kursu, hastane, ev, işyeri ve benzeri eserler inşa edilirken, başlangıçta temel atma, inşaat süreci tamamlanınca da daha evvel temeli atılan esere açılış yapma merasimi düzenlenmektedir. Dinî hitâbet açısından bu merasimlerde, Kur'ân âyetleri okunmakta, ilgili eserin toplumsal hayat açısından önemini vurgulayan konuşmalar yapılmakta, eserin hayırlı bir şekilde tamamlanması ve hizmete açılması, hizmete giren eserin de devletimize ve milletimize faydalı olması için duâ edilmektedir.